

Jiří Karásek ze Lvovic

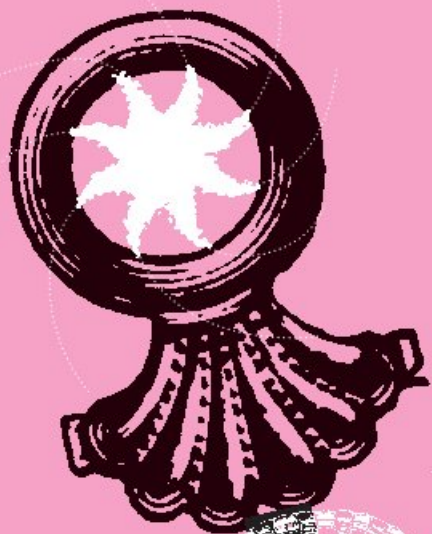
Romány tří mágů

VOLVOX GLOBATOR 2012

Romány tří mágů
Jiří Karásek ze Lvovic
volvox globator 2012

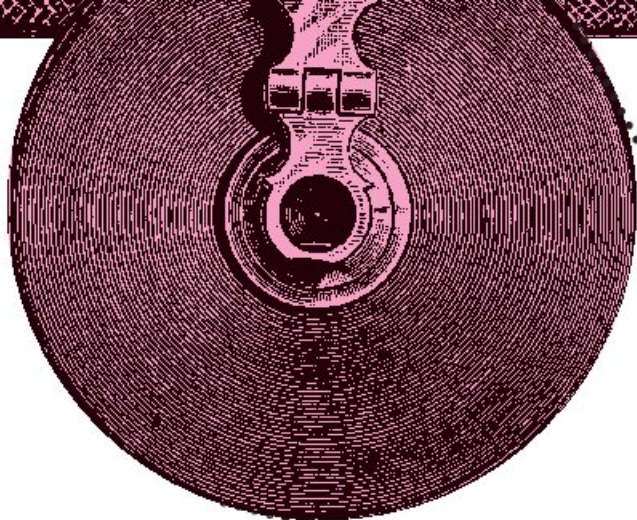

14

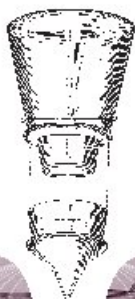

Romány tří mágů

JIŘÍ KARÁSEK ZE LVOVIC

MINFRED

MARGEL

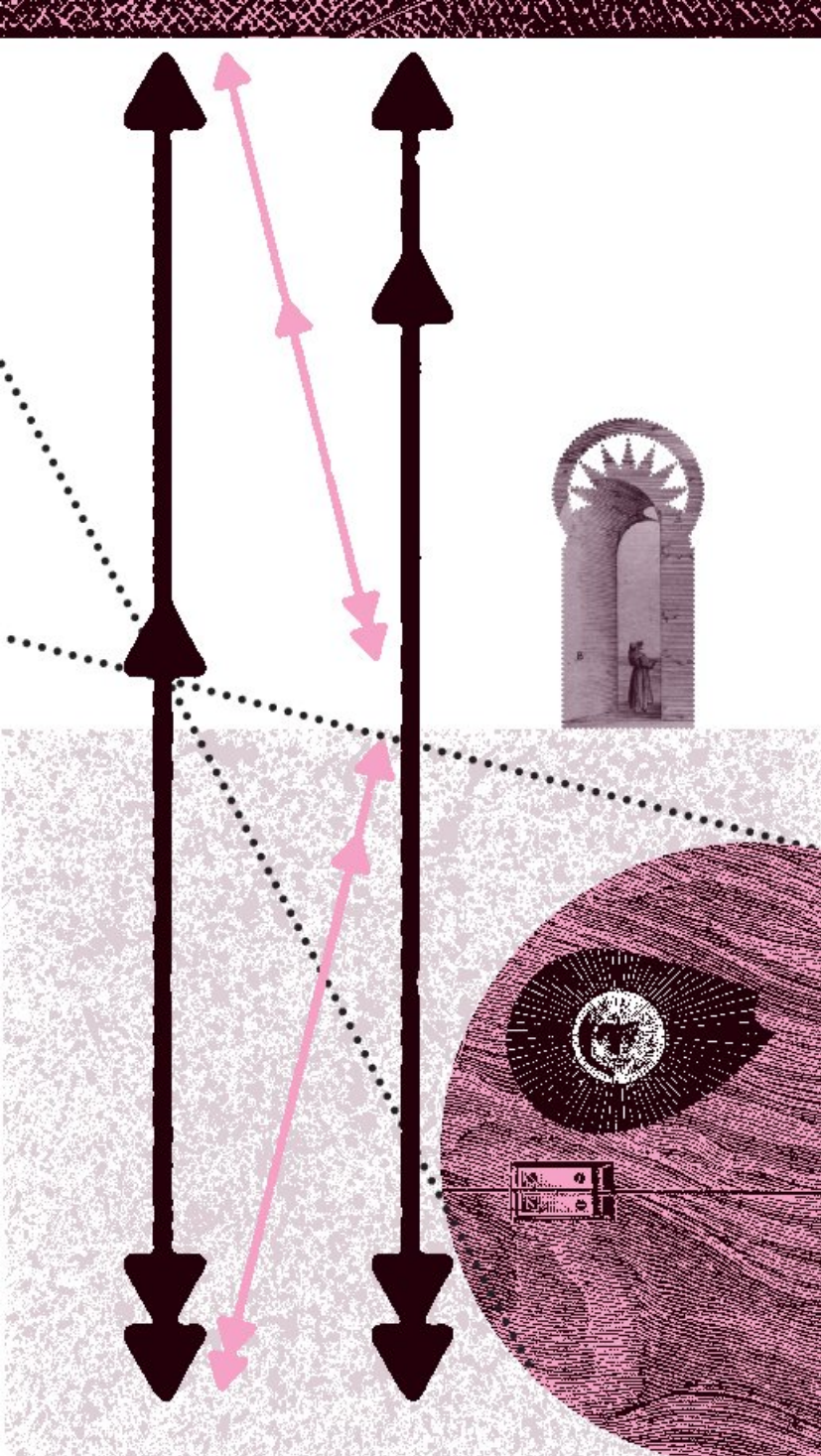
Adrian

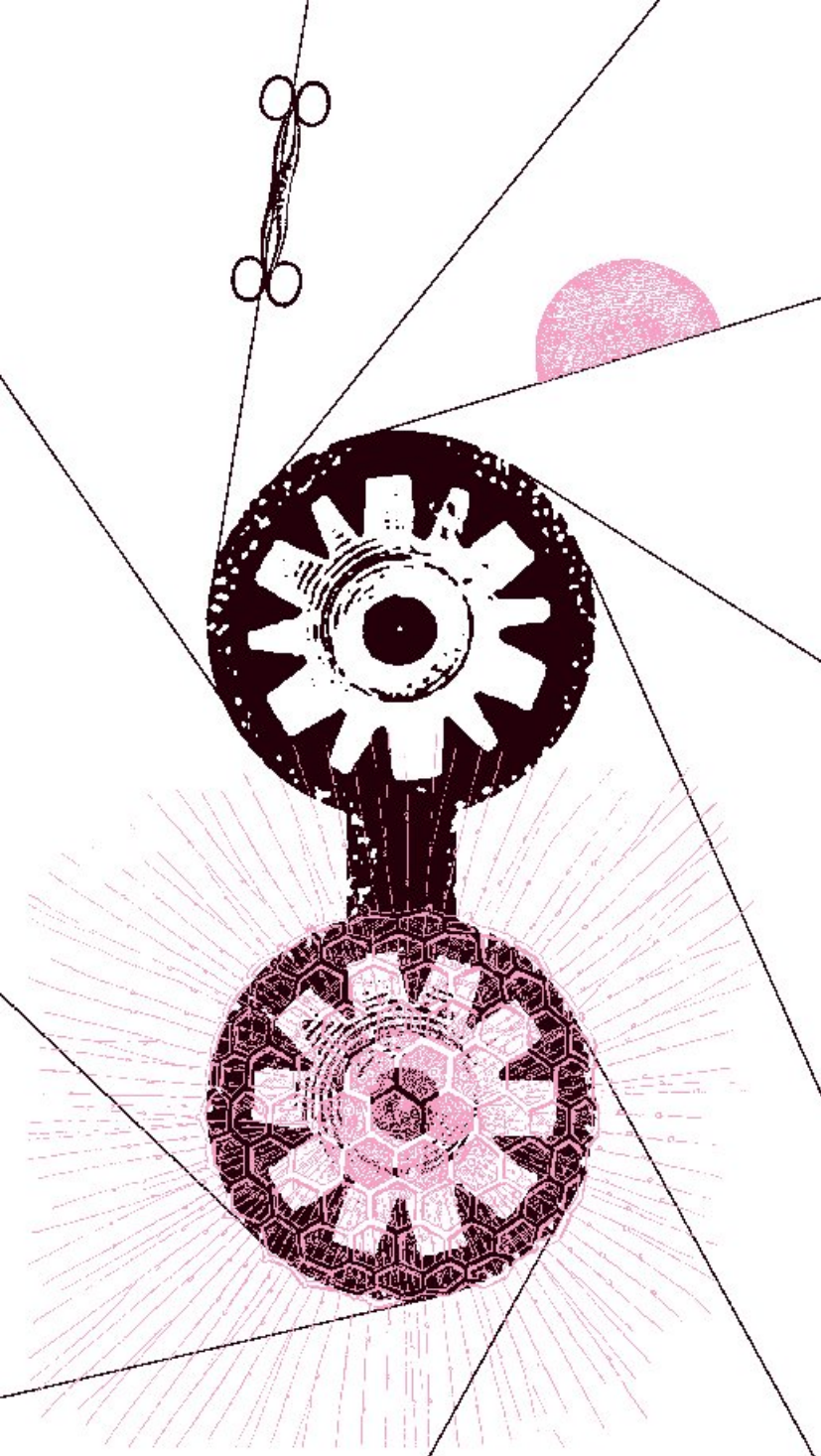

© Jiří Karásek ze Lvovic – dědicové
Illustrations © Luboš Drtina, 2012

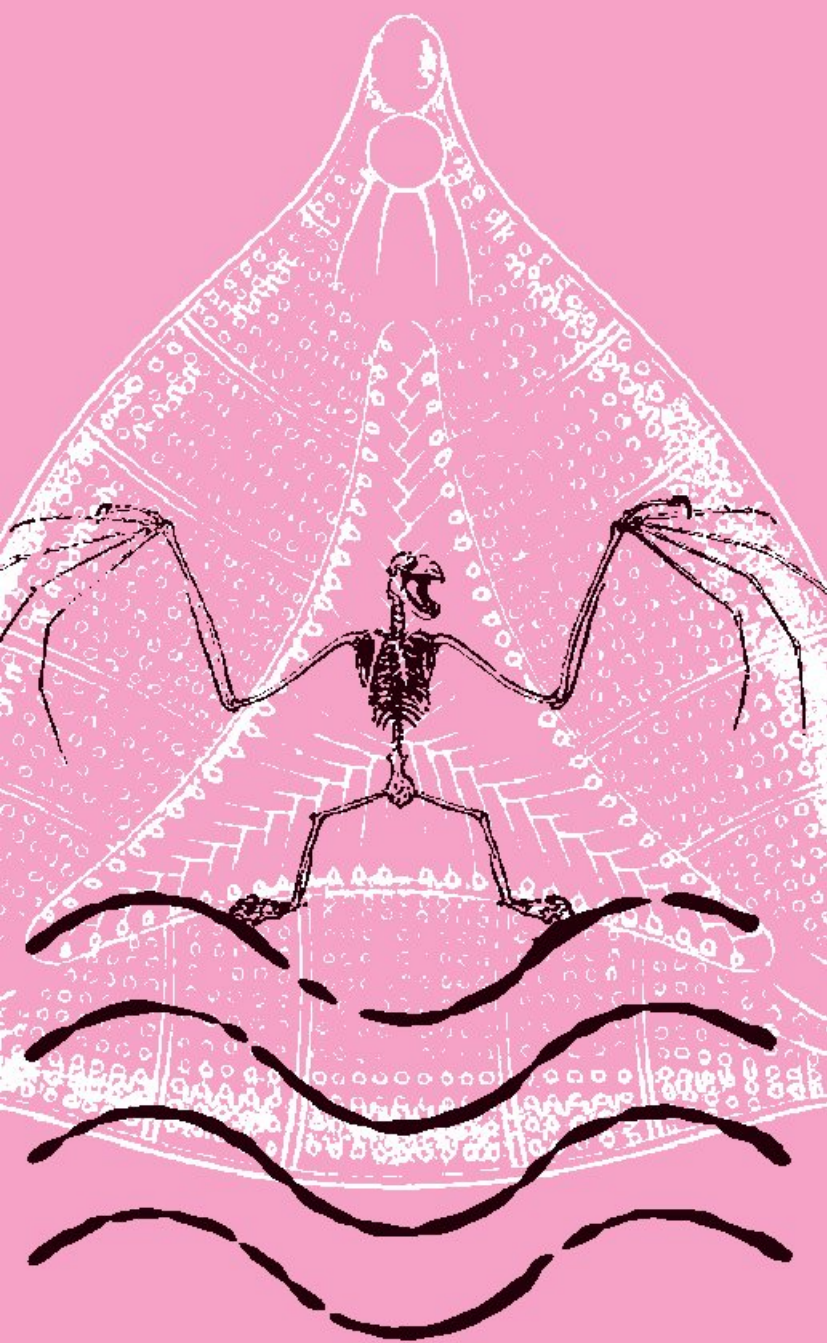
ISBN 978-80-7207-994-0 (pdf)
ISBN 978-80-7207-993-3 (epub)

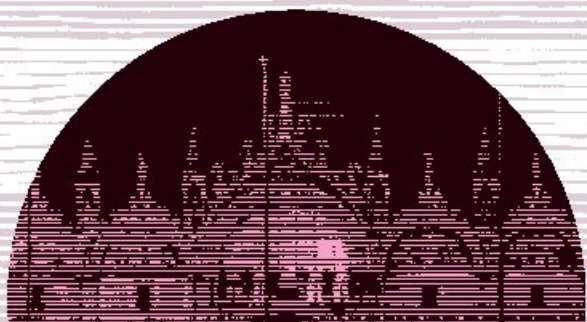

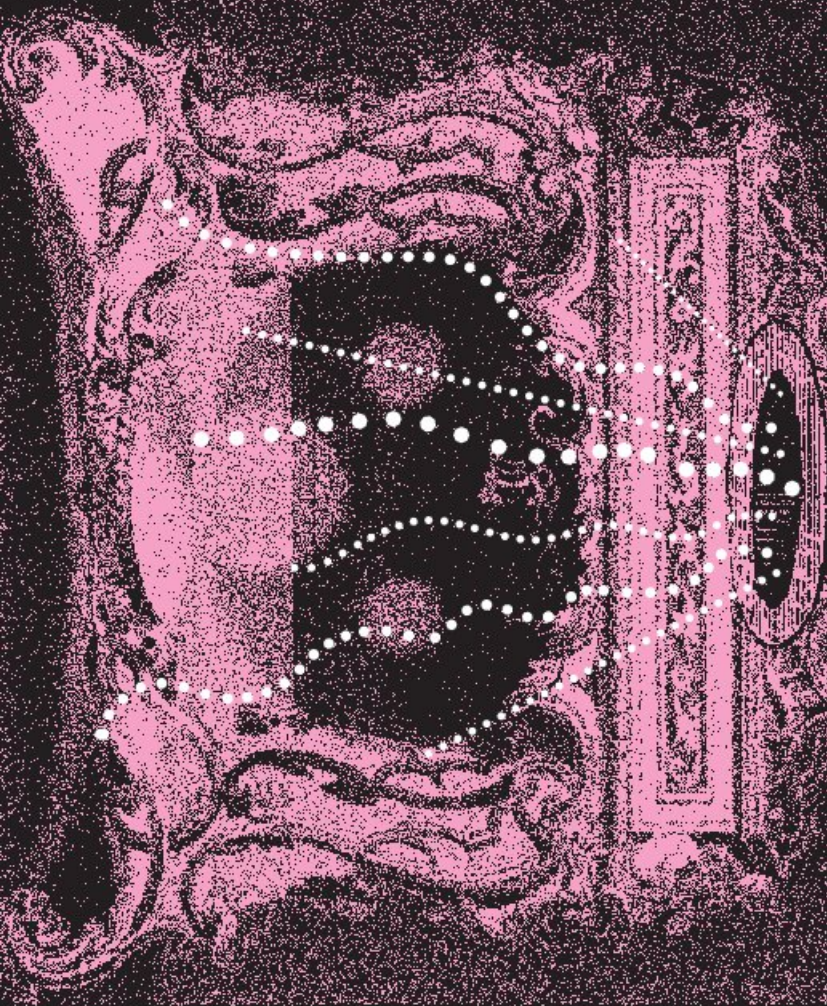

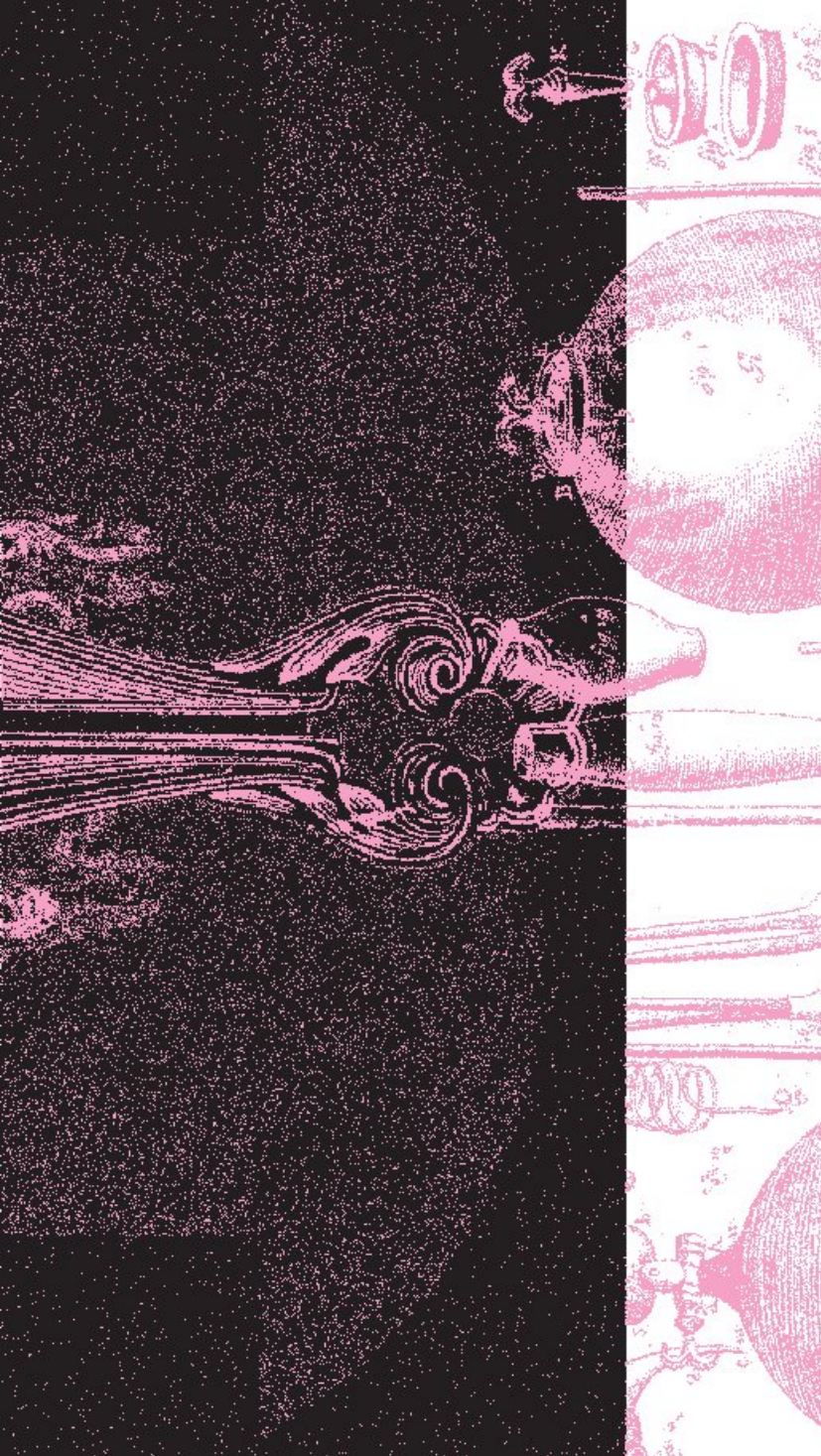

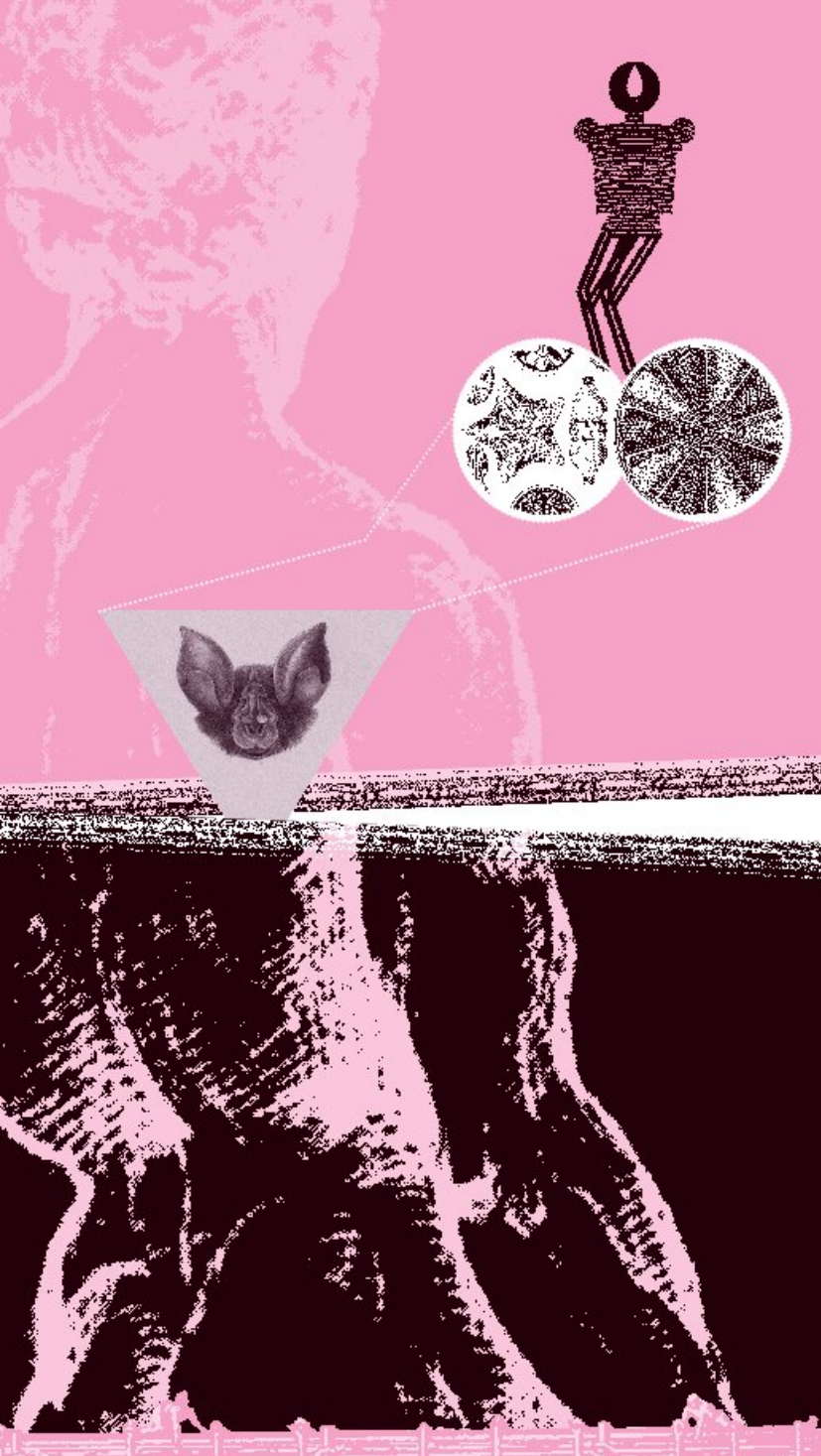

VIGORIPRIA

I.
Román
Manfreda Macmillena

Cave haec legere!
Připsáno středověkým mnichem
do magické knihy

ÚVOD

Počíná se podivuhodná historie o mém příteli Manfredu Macmillenovi. Mám ještě ujišťovati, že od začátku až do konce neobsahuje tento román než pošetilosti, jediný důvod, abych jej uznal hodným vypravovati? Ale stálo-li za to, aby jiní psali příběhy, jenž jim ani sebe menší námahy nepůsobily, a za nichž jejich fantasie byla úplně netečná, proč bych já nesměl povídati historii, která, ač vymyšlena, žádala ode mne takové psychické odvahy, že bych se stal pro ni málem bláznem? Proč by měli býti příběhy, mnou tak usilovně vyhlávané, méně pravdivé než historie, jinými podle skutečnosti lhostejně popisované?

V umění je lháti nutností, ovšem s jediným obmezením: že to, co se vymýšlí, má hlubší smysl než pouhá skutečnost. Vymýšlejíc věci, jež se nestaly, naše duše s větší silou se blíží podstatě všeho, než když pouze zjišťuje, že věci existují. Neboť není hrubě důležité, je-li co neb není. Na čem záleží, jest síla duše, pro niž si něco vymýšlíme, a ne její netečnost, pro niž se spokojujeme s náhodným zevnějškem věcí.

Nevylučuji tím pravdy z umění: naopak, v případech, kdy je naprosto lhostejné, je-li co pravdivé, či ne, je na místě říci raději pravdu. Ale ovšem jen jako prostředek z nouze. Sám veliký, božský CAGLIOSTRO, jehož imaginární stín ať vlídně provází mého reka celou touto historií! – neužíval vždy jen obraznosti, aby vytvořil stil svého života. Sem tam, dovršuje kontrastnost, odhaloval i mnohé, co bylo pravdou.

Dlouho jsem přemýšlel, jak příběh, sám o sobě absurdní, učiniti co nejabsurdnější. Konečně jsem se rozhodl, přeložiti jej do Prahy, úmysl tedy, v němž může se jeviti dokonalá bláznivost. Bylo mi sice namítáno, že neexistuje nevkusnějšího prostředí, ale to říkají jen básníci toho města, naprosto do sebe zamilovaní a nic mimo sebe nevidoucí, u nichž je to tedy vysvětlitelné.

Chtěl bych, aby historie byla čtena tak, jak je psána: s úplnou odevzdaností do její pošetilosti.

Nemyslete si však, že tyto pošetilosti kryjí hluboké pravdy. K takové nízkosti se propůjčují jen spisovatelé prvního řádu. Nebudu přece se namáhati pro bláznovství, aby se ukryval pod tím dobrý příklad. Nic není tak pohoršlivé jako dobrý příklad, když mu věříme, a nic tak povznášející jako dobrý příklad, když se mu posmíváme.

Činím ovšem mnohé zjevným touto historií, co kdybych napsal pod svým jménem, druhého dne bych mohl se odhodlati jen spáliti: to je výhoda umění, že zakrýváme sebe nejlépe tím, když se odhalujeme. Rozdíl jest jen v tom, že někdo uměním zakrývá svou pošetilost, jiný však zakrývá sebe za pošetilost. První genre je literární historií sice brán hluboce vážně, ale druhému rozhodně dávám přednost. Běží jen o to, zůstatí v té methodě nesrozumitelným. Ale to jest jen věci stylu. Dobrý stilista, dá-li si záležeti, dosáhne vždy žádoucí nesrozumitelnosti.

I.

Hrabě Manfred Macmillen byl ze šlechty, jež se přestěhovala v pěti stoletích několikrát ze země do země a z národu do národu, tak že nyní byla mimo všechna území a všechny rasy. Byl všude a nikde domovem. Žil střídavě v hlavních městech evropských, ale pravidelně se vracel pouze do dvou; do Vídně a do Prahy. Ve Vídni mu náležel rozsáhlý palác, jež se zálibou oživoval družinou přátel, kteří se připojovali k němu na jeho toulkách světem. Byli to samí originální a nej-různorodější muži. Žena neměla nikdy k Manfredovi přístupu. Opovrhoval jí důsledně. V Praze měl opuštěný palác u Jindřišského kostela, barokovou stavbu s věčně zakrytými okny, a v blízkosti Bílé hory zámek jako letní sídlo. Byl-li smuten, chtěl-li býti sám, říkal, že jde „do kláštera“, a odjížděl, neudávaje nikomu kam, do Prahy.

Každý by byl užasl, kdyby byl viděl, jaký byl Manfred ve Vídni a jaký v Praze. Ve Vídni dandy, v Praze snílek. Ve Vídni střed společností, v Praze samotář, toulající se po chrámech. Jako by měl dvě duše, jež střídal. Nevím, nebyl-li opět jiný v Paříži, v Římě nebo v Londýně. Viděl jsem jej a pozoroval jen ve Vídni a v Praze.

Odpověděl mi kdysi, když jsem mu řekl své pozorování, s ironií:

– Nemám nikde jiného zaměstnání než jediné: nudit se.

II.

Manfred mne připoutal, jak jsem jej viděl po prvé. V životě je mi trýzní mluvit s obyčejnými lidmi. Miluji jen lidi, kteří chovají pro mne nějaké nebezpečství. Dotýkám se jejich niter rád, jako si hrajeme s dýkou, o niž můžeme se zranit. Miluji balancovati nad podezřelými hlubinami a za přátele si volím jen lidi, v nichž číhá démon, jenž na mne může po případě též se vrhnouti.

Pocítil jsem, že tato démoničnost mne vábí k Manfredovi. Vídeň se mi stala od té chvíle osudem. Oduševnila se. Promluvila ke mně. Přeměnil jsem se náhle v bytost, jež v zmatku cizích lidí zůstává vlastní prožití. Něco lichotivě měkkého, teplého, sametového, atmosféra hebkých, nahých těl s pružnými, pomalými pohyby kočky mne obklopovala. Rozuměl jsem náhle všem požitkářským lidem, kteří mi dosud byli cizí. A rozuměl jsem i bizarním žádostem, jež tryskaly z jejich šedozelených očí, touhám vyžítí život na svůj vlastní způsob, vzplanouti do plamene chmurně zarudlého a zhasnouti pak v zhnusenosti.

Manfred byl jejich typem.

Byl dokonalý dandy. Již zevnějšek jeho upoutával, ač nebylo na něm nic výstředního, a ač cítilo se zase, že se vyhýbá výstřednosti ne z korektnosti, ale pouze proto, že není jeho genrem. Strojil se distinguovaně a módně, ale nic na něm nebylo, co by bylo „dernier cri“ a možno koupiti v každém závodě v Kärtnerstrasse. Nebyl zcela mlád, ale vynasnažoval se vypadati naprosto mladě. Mládí považoval za jedinou formu, v níž možno se objeiovati na veřejnosti. Věčným mládím chtěl se lišiti od těch, kdo necítí neslušnosti toho, býti starými lidmi.

Ani za přátele si nevolil nikdy starých lidí. Daleko, daleko od nich prchal. Osvěžoval se jen stykem s mladými přáteli. Neboť stáří pokládal za nakažlivé, jako by mohlo přejíti do člověka, jenž se stane sám pak starým. A ani k lidem nehezkým se nesnižoval. Ne-

boť pouhým pohledem na lidi šeredné může člověk sám zošklivěti. Svou vlastní, vrozenou i vypěstovanou krásu nesl jemně, duchově, jako by nesl nejvzácnější myšlenku.

Většina nespokojenosti lidí na světě je v tom, že neumějí se nuditi, a proto hynou. Filosofie dandysmu učí uměti se nuditi a tím dovésti žítí. Dandy nemá ničím se inspirovati. Ale poněvadž je to příliš nedosažitelné, je mu časem dovolena inspirace, mimo jediný případ: podivovati dokonalé, což jest jen pro snoby. Dandy se inspiruje v tom případě jen prostředností. Špatné divadlo mu dá ilusi a špatná láska pocit zamilování. Dandy nemá milovati lidí, ani jimi opovrhovati. Má jen býti přesvědčen, že jsou na světě lidé zajímaví a zbyteční, a těmi zbytečnými lidmi že jsou všichni ostatní.

Těmi pravidly Manfred se řídil. Věda, že žítí má jediné tehdy smysl, když o život nestojíme, veliké věci odkládal, aby se zabýval podrobnostmi. Věda, že je to jediné pozitivní vědění, jež činí člověka stupidním, horlivě se vynasnažoval, znáti vše ze středověké magie a nevěděti nic o tom, co tvrdí moderní věda. A četl-li spoustu nových knih, četl je pouze proto, aby si potvrdil přesvědčení o absolutní hlouposti všeho, co jest obsahem dnešní literatury.

Jeho erotismus vylučoval běžné formy. Žena pro něj neexistovala. Jeho duše se ukojovala stykem s krásnými osobnostmi přátel. Propůjčoval svému přátelství všecken vnějšek lásky. Ale nepodroboval se nikomu. Napřed svedl sám sebe vlastní touhou a pak k té touze teprve si vyvolil osobnost jí odpovídající. To byla forma jeho přátelství. A měl-li pak někoho rád, bylo to spíše pro jeho půvabné nedostatky než pro skutečné přednosti. Neboť stěží by byl někoho povýšil nad sebe, a bylo mu milo podivovati křehkou nezkušenost spíše na jiném než na sobě.

Žil tak, že snil. Čin jej dělal smutným a nebyl jeho vůlí. Čekal vždy jen na to, co nemůže přijíti, a byl smuten jen nad tím, co se ho netýkalo. S každým mluvil, jako